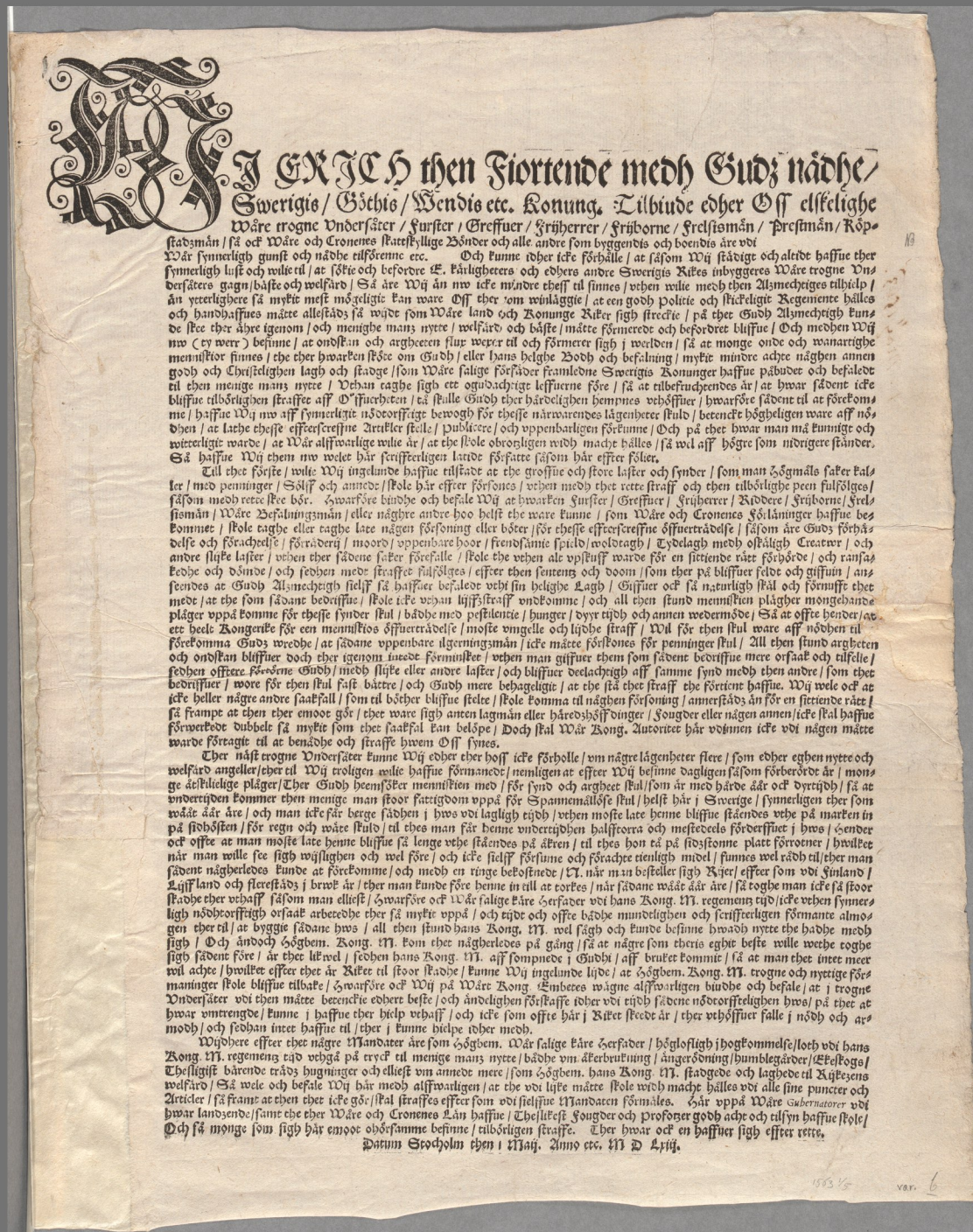

Wi Erich then Fiortende medh Gudz nådhe, Swerigis, Göthis, ...

SOT // 82Aa 14/1 Ligg. Fol. FI 700 Bland. / Kungl. förordningar - 1599 / Exemplar B

Tillkomstår 1563

Digitaliserad år 2016

National Library of Sweden

SVERIGIS / GÖTHIS / WENDIS etc. Konung. Tilbiude edher Oss elskelighe

Wäre trogne Undersäter / Furster / Gressuer / Früherr / Frühorne / Frelsmän / Prestmän / Röp-
stadzmän / så och Wäre och Cronenes Skattskyllige Bänder och alle andre som byggendis och boendis äre vdi
Wår synnerligh gunst och nådhe tilföremne etc. Och kunne idher icke förhålle / at såsom Wij städigt och altidt haffue ther
synnerligh lust och wille til / at sökie och befordre E. Kärlicheters och edhers andre Swerigis Rikes inbyggere Wäre trogne Undersäter
gagn / bästa och welfärd / Så äre Wij än nu icke mindre thess til sinnes / vthen wille medh then Almæchtiges tilhielp /
än ytterlighere så mykit mest mögeligit kan ware Oss ther om winläggie / at een godh Politie och stickeligit Regimente hålles
och handhaffues måtte allestäds så wüdt som Wäre land och Konunge Riker sigh stretchie / på thet Gudh Almæchtigh kun-
de see ther ähre igenom / och menighe manz nytte / welfärd och bästa / måtte förmeredt och befordret bliffue / Och medhen Wij
nu (ty werr) besinne / at ondskan och argheeten flux weper til och förmerer sigh i werlden / så at monge onde och wanartighe
menniskior finnes / the ther hwarcken sköte om Gudh / eller hans helghe Bodh och befallning / mykit mindre achte någhen annen
godh och Christelighen lagh och stadge / som Wäre salige försäder framledne Swerigis Konunger haffue påbudet och befaledt
til then menighe manz nytte / Vthan taghe sigh ett ogudachtigt lessuene före / så at tilbestruktendes är / at hwar sådent icke
bliffue tilbörighen straffet aff Ossuerheten / så skulle Gudh ther hårdelighen hempenes vchössuer / hwarföre sådent til at förekom-
me / haffue Wij nu aff synnerligit nödorsfäigt bewogh för thesse närwaredes lägenheter skuld / betenckte högheligen ware aff nö-
dhen / at lache thesse effterscreffne Artikler stelle / publicere / och vppenbarligen förkunne / Och på thet hwar man må kunnigt och
wittterligit warde / at Wår allfwarlige wille är / at the skole obrozligen widh macht hålles / så wel aff högre som nidrigere ständer.
Så haffue Wij them nu welet här scriffterligen latide författe såsom här effter följer.

Till thet förste / wille Wij ingelunde haffue tilstade at the grossue och store laster och synder / som man högmåls saker kal-
ler / med penningar / Sölf och annedt / skole här effter försönes / vthen medh thet rette straff och then tilbörighen peen fulfölges /
såsom medh rette see bör. Hwarföre bindhe och befale Wij at hwarcken Furster / Gressuer / Früherr / Riddere / Frühorne / Frel-
smän / Wäre Befalningzmän / eller någhre andre hoo helst the ware kunne / som Wäre och Cronenes Förlänningar haffue bez-
kommet / skole taghe eller taghe late någen försöning eller böter / för thesse effterscreffne öffuerträdelse / såsom äre Gudz förhå-
delse och förachtelse / förädery / moord / vppenbare hoor / frendsämie spield / woldtagh / Tydelagh medh ostäligh Creatur / och
andre sligke laster / vthen ther sådene saker förefalle / skole the vthen alt vpskuff warde för en sittende rätt förhörde / och ransat
kedhe och dömd / och sedhen medt straffet fulfölges / effter then sentenz och doom / som ther på bliffuer feldt och giffuin / an-
seendes at Gudh Almæchtigh sielff så haffuer befaledt vchi sin helighe Lagh / Giffuer och så naturligh skäl och förnuft thet
medt / at the som sådant bedriffue / skole icke vthan liffstraff vndkomme / och all then stund menniskien pläggher mongehande
pläger vppå komme för thesse synder skul / bådhe med pestilencie / hunger / dyr tidh och annen wedermöde / Så at offte hender / at
ett heelt Kongerike för een menniskios öffuerträdelse / moste vmgelle och ljdhe straff / Wil för then skul ware aff nödhen til
förekomma Gudz wredhe / at sådane vppenbare ilgerningzmän / icke måtte förskones för penningar skul / All then stund argheeten
och ondskan bliffuer doch ther igenom inedt förminsket / vthen man giffuer them som sådent bedriffue mere orsaak och tilfelle /
sedhen offtere försönes Gudh / medh sligke eller andre laster / och bliffuer deelachtigh aff samme synd medh then andre / som thet
bedriffuer / wore för then skul fast bättere / och Gudh mere behageligit / at the stå thet straff the förtient haffue. Wij wele och at
icke heller någre andre saakfall / som til böther bliffue stelte / skole komma til någhen försöning / annerstäds än för en sittende rätt /
så framt at then ther emoot gör / thet ware sigh anten lagmån eller häredhöffding / Soudger eller någen annen / icke skal haffue
förwerkede dubbelt så mykit som thet saakfall kan belöpe / Doch skal Wår Kong. Autoritet här vdiinnen icke vdi någen måtte
warde förtagit til at benådhe och straffe hwen Oss synes.

Ther näst trogne Undersäter kunne Wij edher ther hoff icke förholle / om någre lägenheter flere / som edher eghen nytte och
welfärd angeller / ther til Wij troligen wille haffue förmanedt / nemligen at effter Wij besinne dagligen såsom förberördt är / mon-
ge åstikelige pläger / Ther Gudh heemskter menniskien med / för synd och argheet skul / som är med hårde åar och dyrtidh / så at
vndertiden kommer then menighe man stoor fattigdom vppå för Spannemållose skul / helst här i Swerige / synnerligen ther som
wåat åar äre / och man icke får berge sådhen i hws vdi lagligh tidh / vthen moste late henne bliffue ståendes vthe på marken in
på sidhosten / för regn och wåte skuld / til thes man får henne vndertidhen halftorra och mestedeels förderffuet i hws / hender
och offte at man moste late henne bliffue så lenge vthe ståendes på åkren / til thes hon tå på sidhstonne platt förrotter / hwilket
når man wille see sigh wüslighen och wel före / och icke sielff försüne och förachte tienligh midel / finnes wel råd til / ther man
sådent någherledes kunde at förekomme / och medh en ringe bekostnede / N. når man besteller sigh Rjer / effter som vdi Finland /
Liffland och flerestads i brukt är / ther man kunde före henne in till at torkes / når sådane wåat åar äre / så toghe man icke så stoor
skadhe ther vchaff såsom man elliest / Hwarföre och Wår salige Käre Herfader vdi hans Kong. M. regementz tid / icke vthen synner-
ligh nödorsfäigt orsaak arbetedhe ther så mykit vppå / och tidt och offte bådhe mundelighen och scriffterligen förmanete almos-
gen ther til / at byggie sådane hws / all then stund hans Kong. M. wel sågh och kunde besinne hwarad nytte the hadhe medh
sigh / Och ändoch högbem. Kong. M. kom thet någherledes på gång / så at någre som theris eghit beste wille wethe toghe
sigh sådent före / är thet likwel / sedhen hans Kong. M. aff sompnede i Gudhi / aff bruket kommit / så at man thet intet meer
wil achte / hwilket effter thet är Riket til stoor skadhe / kunne Wij ingelunde ljde / at högbem. Kong. M. trogne och nyttige förs-
maninger skole bliffue tilbake / Hwarföre och Wij på Wår Kong. Embetes wagne allfwarligen biudhe och befale / at i trogne
Undersäter vdi then måtte betenckie edher beste / och ändelighen förskaffe idher vdi tidh sådene nödorsfätelighen hws / på thet at
hwar vntrengde / kunne i haffue ther hielp vchaff / och icke som offte här i Riket skeedt är / ther vchössuer falle i nödh och ar-
modh / och sedhan intet haffue til / ther i kunne hielp idher medh.

Wighere effter thet någre Mandater äre som högbem. Wår salige Käre Herfader / höglofligh i hogkommelse / loth vdi hans
Kong. M. regementz tid vchgå på tryck til menighe manz nytte / bådhe om åkerbrukning / ångersöning / humlegårder / Ekstogs /
Thesligist bärende tråd hugningar och elliest om annedt mere / som högbem. hans Kong. M. stadgede och laghede til Rjkezens
welfärd / Så wele och befale Wij här medh allfwarligen / at the vdi likte måtte skole widh macht hålles vdi alle sine puncter och
Articler / så framt at then ther icke gör / skal straffes effter som vdi sielffue Mandaten förmåles. Här vppå Wäre Gubernatorer vdi
hwar landzende / samt the ther Wäre och Cronenes Län haffue / Theslikest Soudger och profogger godh achte och tillsyn haffue skole /
Och så monge som sigh här emoot obörsamme besinne / tilbörighen straffe. Ther hwar och en haffuer sigh effter rette.

Datum Stockholm then i Maj. Anno etc. M D Lxiij.

Das Buch der Heiligen Schriften

Das Buch der Heiligen Schriften

1. May 1563.

Main body of text, appearing to be a list or index of biblical books, written in a historical German script. The text is oriented vertically on the page.